GEMEENTE VAALS

GEMEENTEBLAD

Officiële uitgave van de gemeente Vaals

Nr. 520624

9 november 2026

Participatieverordening gemeente Vaals 2026

De gemeenteraad van de gemeente Vaals;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 15 september 2026;

gelet op de artikelen 149 en 150 van de Gemeentewet, de artikelen 2.4, 3.1 en 3.4 van de Omgevingswet en de artikelen 10.2, 10.7 en 10.8 van het Omgevingsbesluit;

overwegende dat het van belang is de lokale democratische processen door participatie van inwoners te verrijken, de samenwerking tussen gemeente en inwoners te versterken en helderheid te geven over de invulling van de participatie-procedure;

gezien het advies van de Raadscommissie Bestuur en Leefomgeving ;

besluit vast te stellen de Participatieverordening gemeente Vaals 2026

Hoofdstuk 1 – Inleidende bepalingen

Artikel 1. Onderwerp verordening

Deze verordening regelt de betrokkenheid van inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden bij de ontwikkeling – waaronder begrepen de voorbereiding, uitvoering en evaluatie – van gemeentelijk beleid en de rol van de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester in deze processen. Deze verordening is daarnaast van toepassing op de manier waarop de gemeente reageert op of ondersteuning biedt aan initiatieven van inwoners.

Artikel 2. Begripsbepalingen

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

a. Bestuursorgaan: het bestuursorgaan dat bevoegd is. Afhankelijk van de inhoud van het beleid of de taak is dat de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders of de burgemeester.
b. Burgerinitiatiefvoorstel: een voorstel van een initiatiefgerechtigde om een onderwerp op de agenda van de vergadering van de raad te plaatsen.
c. Inspraak: een door of namens het bestuursorgaan georganiseerde gelegenheid voor inwoners en belanghebbenden om hun mening over beleidsvoornemens te geven, daarover toelichting te geven en van gedachten te wisselen, voorafgaand aan de definitieve besluitvorming door het bestuursorgaan.
d. Inwoners: hiermee bedoelen we niet alleen de mensen die in de gemeente Vaals wonen, maar ook groepen inwoners, ondernemers, verenigingen, organisaties en maatschappelijke instellingen die een relatie met Vaals hebben.
e. Inwonersinitiatief: een initiatief van inwoners met een overwegend maatschappelijke component.
f. Inwonersparticipatie: het op initiatief van de gemeente betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Inwonersparticipatie kan de vorm aannemen van informeren en luisteren, mening vragen, advies vragen, samendoen en samen beslissen.
g. Overheidsparticipatie: de manier waarop de gemeente ondersteuning of een bijdrage geeft op initiatief van inwoners en maatschappelijke partijen. Overheidsparticipatie kan de vorm aannemen van kaders bewaken (toetsen), de leiding nemen, mogelijk maken, aanmoedigen of niet mee bemoeien.
h. Participatie: het actief mee kunnen doen, mee kunnen denken dan wel mee kunnen beslissen bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid, in welke vorm dan ook, daaronder ook het inwonersparticipatie en overheidsparticipatie begrepen.
i. Uitdaagrecht: het recht van inwoners en maatschappelijke partijen om een verzoek bij het bevoegde bestuursorgaan in te dienen om de feitelijke uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen, als bedoeld in artikel 150 lid 3 van de Gemeentewet, als zij denken deze taak beter, anders en/of goedkoper uit te kunnen voeren.

Artikel 3. Doelstelling en reikwijdte

1. Deze verordening heeft als doel de kwaliteit van lokale democratische processen te vergroten, de relatie tussen gemeente en inwoners te versterken en helderheid te scheppen over proces en rolverdeling.
2. Elk bestuursorgaan besluit ten aanzien van zijn eigen beleid, taken en bevoegdheden of inwoners- en overheidsparticipatie plaatsvindt en of om toepassing van het inwonersinitiatief kan worden verzocht.
3. De mogelijkheid voor participatie, inspraak of het uitdaagrecht wordt niet toegepast:
   a. indien het om een lopend uitvoerings- of evaluatietraject of een ondergeschikte herziening van die trajecten gaat;
   b. indien dit bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten;
   c. indien sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
   d. inzake de begroting, de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening en belastingen bedoeld in hoofdstuk XV van de Gemeentewet;
   e. indien de uitvoering van een beleidsvoornemen dermate spoedeisend is dat de uitkomst van participatie, inspraak of toepassing van het uitdaagrecht niet kan worden afgewacht;
   f. indien het belang van participatie, inspraak of toepassing van het uitdaagrecht niet opweegt tegen het belang van de verantwoordelijkheid van de gemeente voor kwetsbare groepen in de samenleving;
   g. ten aanzien van onderschikte herzieningen van een eerder vastgesteld beleidsvoornemen;
   h. indien het een beleidsvoornemen betreft dat uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op interne of organisatorische aangelegenheden van de gemeente.
4. De mogelijkheid tot participatie, inspraak en uitdaagrecht wordt verleend aan inwoners die lokaal actief zijn, een lokaal belang hebben of die ingevolge een wettelijk voorschrift een belang hebben.
5. Het bestuursorgaan geeft inzicht in de gemeentelijke plannen, in het bijzonder voor de kernen en buurten, zodat inwoners tijdig invloed kunnen uitoefenen.
6. Deze verordening is aanvullend op participatie, inspraak of andere inbreng en initiatieven van inwoners die al zijn geregeld in andere al dan niet gemeentelijke verordeningen, regelgeving en procedures.
7. Het bestuursorgaan past bij participatie bij het vaststellen of wijzigen van de omgevingsvisie als bedoeld in artikel 3.1 van de Omgevingswet, het omgevingsplan als bedoeld in artikel 2.4. van de Omgevingswet of een programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet, zoveel mogelijk deze verordening toe. Daarbij neemt het bestuursorgaan de motiveringsplicht als bedoeld in artikel 10.2, 10.7 en 10.8 van het Omgevingsbesluit in acht.

Artikel 4. Zorgplicht bestuursorgaan

Het bestuursorgaan zorgt ervoor dat:

a. inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers tijdig worden betrokken als inwoners-participatie wordt toegepast.
b. inzichtelijk is hoe het proces van participatie eruitziet en welke vormen van participatie tijdens het proces mogelijk zijn;
c. de voor het proces van participatie benodigde stukken en informatie beschikbaar zijn voor de deelnemers aan het participatieproces;
d. ondersteuning wordt gegeven aan degene die aan het participatieproces wil deelnemen;
e. tijdens het proces van participatie inzichtelijk is wat de stand van de zaken is;
f. het proces van participatie zorgvuldig verloopt;
g. duidelijk is waar inwoners terecht kunnen met vragen over het proces van participatie;
h. er toelichting is in begrijpelijk taal op zowel het vraagstuk als de wijze waarop inwoners bij het proces van participatie worden betrokken;
i. een representatieve groep inwoners wordt betrokken, waarbij er een inspanningsverplichting voor het betrekken van ondervertegenwoordigde groepen is;
j. na afloop kenbaar is hoe het proces van participatie is verlopen, wat de uitkomsten waren en hoe deze uitkomsten een plaats hebben gekregen in de besluitvorming.

Artikel 5. Participatieverslag

Het college legt om de twee jaar een vormvrij participatieverslag voor aan de gemeenteraad. Hierin worden de afgeronde participatieprocessen geëvalueerd.

Hoofdstuk 2 – Inwonersparticipatie

Artikel 6. Het participatieproces

1. Het bestuursorgaan bepaalt voorafgaand aan de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid, zoals vóór de start van een proces voor de vaststelling van onder meer een visie, beleid, plan, activiteit, programma of project, of en op welke manier inwonersparticipatie wordt toegepast.
2. Indien inwonersparticipatie wordt toegepast stelt het bestuursorgaan met het oog hierop een participatieplan op. Met de vaststelling van dat participatieplan neemt het bestuursorgaan onder meer over de volgende punten een besluit:
   a. het doel en de intentie van de participatie;
   b. de mate van invloed van de participatie, waarbij een keuze wordt gemaakt uit:
      I. informeren: inwoners, maatschappelijke partijen en/of ondernemers krijgen informatie;
      II. inspraak: inwoners en maatschappelijke partijen en/of ondernemers kunnen hun mening geven;
      III. adviseren: het bestuursorgaan gaat in gesprek met inwoners en maatschappelijke partijen en/of ondernemers en betrekt hun adviezen bij het nemen van het besluit;
      IV. coproduceren: het bestuursorgaan maakt samen met inwoners en maatschappelijke partijen en/of ondernemers een plan en besluit daarover;
      V. meebeslissen: het bestuursorgaan maakt samen met inwoners en maatschappelijke partijen en/of ondernemers een plan en zij besluiten daar samen over;
      VI. beslissen: het bestuursorgaan maakt samen met inwoners en maatschappelijke partijen en/of ondernemers een plan en de inwoners en maatschappelijke partijen besluiten daarover;
      VII. een combinatie van deze vormen;

   c. de kernvragen, de beïnvloedingsruimte en/of de inhoudelijke, financiële en overige kaders voor de participatie;
   d. de te betrekken doelgroepen, de wijze waarop verschillende groepen inwoners worden benaderd en de wijze waarop de deelnemers hun inbreng kunnen leveren, bijvoorbeeld middels een burgerbegroting of burgerberaad met loting;
   e. informatie over de procedure en de planning van het proces waarbij in elk geval aandacht is voor de te betrekken doelgroepen en hoe die benaderd worden, de informatievoorziening aan die doelgroepen gedurende en na afloop van het proces en de ambtelijke voorbereiding en bestuurlijke besluitvorming.
   f. de begrote kosten van het participatieproces
   g. de manier waarop de inbreng wordt teruggekoppeld

3. Het bestuursorgaan maakt voor de start van het participatieproces het voornemen hiertoe bekend op de voor dat proces geschikte wijze.
4. Als het college de besluitvorming over beleid voor de gemeenteraad voorbereidt, stelt het college het plan op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.
5. Indien op basis van voortschrijdend inzicht blijkt dat het wenselijk is om de kaders bedoeld in het tweede lid onder 3 of de inrichting van het proces aan te passen, zorgt het bestuursorgaan ervoor dat deelnemers hierover zo snel mogelijk worden geïnformeerd.
6. Bij omvangrijk en complex beleid over onderwerpen die vanuit maatschappelijke en/of bestuurlijke context risico's met zich meebrengen, kan het college in afwijking van het vierde lid besluiten het participatieplan vooraf af te stemmen met de raadscommissie of voor besluitvorming aan te bieden aan de gemeenteraad.

Artikel 7. De besluitvorming in het participatieproces

1. Het bestuursorgaan vermeldt in het participatieplan zoals genoemd in artikel 6 lid 2 en dus voorafgaand aan de start van het participatieproces, op welke wijze de gemeente zal omgaan met de uitkomsten van het participatieproces en op welke wijze de besluitvorming zal plaatsvinden en kiest daarbij uit de volgende mogelijkheden:
   a. het bestuursorgaan neemt kennis van de uitkomsten van het participatieproces en zal nader afwegen of en in welke mate deze kunnen worden meegenomen in de politieke besluitvorming;
   b. het bestuursorgaan beschouwt de adviezen en conclusies uit het participatieproces als een zwaarwegend uitgangspunt bij politieke besluitvorming;
   c. het bestuursorgaan neemt de adviezen en conclusies uit het participatieproces over mits deze passen binnen de vooraf gestelde inhoudelijke, financiële en procedurele kaders.

2. Het bestuursorgaan kan van de op grond van lid 1 gemaakte keuze afwijken, bijvoorbeeld omdat het participatieproces sterk uiteenlopende visies opleverde, omdat betrokken belangen onvoldoen-

de zijn meegewogen of omdat de participatie leidde tot nieuwe ideeën en inzichten die op gespannen voet staan met de vooraf gestelde kaders.
3. De afwijking van de uit hoofde van het eerste lid gemaakte keuze wordt gemotiveerd en gecommuniceerd aan de deelnemers aan het participatieproces.

Artikel 8. Het eindverslag van het participatieproces

1. Ter afronding van het participatieproces maakt het bestuursorgaan een eindverslag op. Het eindverslag bevat in elk geval:
   a. een beschrijving van het proces dat is gevolgd;
   b. de uitkomsten van het proces
   c. de reactie op die uitkomsten en de wijze waarop de gemeente deze uitkomsten heeft benut bij de uitwerking van het beleidsvoorstel of uitvoeringsplan;
   d. een evaluatie van het proces dat is gevolgd met de belangrijkste geleerde lessen.

2. Als het college op grond van artikel 6 vierde lid het participatieplan heeft opgesteld, stelt het college ook het eindverslag op en informeert het de gemeenteraad over de inhoud.

Hoofdstuk 3 – Inspraak volgens afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9. Inspraakprocedure

1. Elk bestuursorgaan besluit ten aanzien van zijn eigen bevoegdheden of inspraak wordt verleend bij de voorbereiding van een te nemen besluit.
2. Op inspraak is de procedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, tenzij het bestuursorgaan een andere inspraakprocedure vaststelt of een wettelijke regeling een andere procedure voorschrijft.
3. Ter afronding van de inspraak maakt het bestuursorgaan een eindverslag op. Het eindverslag bevat in elk geval:
   a. een overzicht van de gevolgde inspraakprocedure;
   b. een weergave van de inspraakreacties of zienswijzen die tijdens de inspraak mondeling of schriftelijk naar voren zijn gebracht;
   c. een reactie op deze inspraakreacties of zienswijzen, waarbij met redenen omkleed wordt aangegeven op welke punten al dan niet tot aanpassing van het voorgenomen besluit wordt overgegaan.

4. Het bestuursorgaan maakt het eindverslag op de gebruikelijke wijze openbaar.

Hoofdstuk 4 – Overheidsparticipatie

Artikel 10. Het verzoek om overheidsparticipatie

1. Inwoners en maatschappelijke partijen kunnen bij het college een verzoek om overheidsparticipatie indienen.
2. Het verzoek bevat:
   a. een omschrijving van de overheidsparticipatie die de indiener voor ogen heeft;
   b. de reden dat de indiener het verzoek indient; en
   c. het resultaat dat de indiener beoogt.

3. De indiener van het verzoek geeft daarnaast in elk geval aan:
   a. wat de relevante betrokkenheid, kennis en ervaring van de indiener is;
   b. welke kosten of middelen er volgens de indiener aan het verzoek zijn verbonden;
   c. bij een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht hoe de indiener de kwaliteit en de uitvoering van de taak wil waarborgen.

4. De indiener maakt voor het verzoek gebruik van het door het college vastgestelde formulier.
5. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen.

Artikel 11. Ondersteuning indiener verzoek overheidsparticipatie

Het college zorgt voor ondersteuning van degene die een verzoek om overheidsparticipatie wil indienen of heeft ingediend. Het college zorgt er ook voor dat die ondersteuning op een laagdrempelige manier kan worden aangevraagd.

Artikel 12. De toepassing en beoordeling van overheidsparticipatie

1. Het college zendt een ingediend verzoek door naar het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.
2. Als de gemeenteraad op het verzoek moet reageren, bereidt het college door middel van een raadsvoorstel de reactie op het verzoek voor.

3. Het bestuursorgaan reageert binnen zes weken op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn met zes weken verdagen.
4. Het bestuursorgaan onderbouwt de reactie op het verzoek en maakt de reactie en de onderbouwing binnen twee weken openbaar.
5. Overheidsparticipatie kan worden toegepast indien naar het oordeel van het bestuursorgaan het inwonersinitiatief bijdraagt aan de doelstellingen van het gemeentelijk beleid en/of anderszins een positieve bijdrage levert aan de lokale samenleving.
6. Uitgangspunt is een oplossingsgerichte en constructieve benadering van deze initiatieven en het bieden van helderheid over mogelijkheden en randvoorwaarden.
7. Het bestuursorgaan kan afzien van overheidsparticipatie aan inwonersinitiatieven als er redenen zijn om aan te nemen dat:
   a. het initiatief naar het oordeel van het college van burgemeester en wethouders op financiële, juridische of praktische gronden niet haalbaar is;
   b. het een onderwerp betreft waartegen een bezwaar- of beroepsprocedure in de zin van hoofdstuk 7 van de Algemene wet bestuursrecht loopt of onderwerpen waarover de burgerlijke rechter is gevraagd een oordeel uit te spreken;
   c. een onderwerp betreft dat overwegend het privébelang of zakelijk belang van de indiener dient.

8. Het bestuursorgaan wijst het verzoek af als:
   a. het verzoek ziet op een taak waarvan de aard zich tegen toepassing van overheidsparticipatie verzet;
   b. het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid;
   c. het verzoek niet voldoet aan de in artikel 10 lid 2, 3 en 4 gestelde eisen

9. Het bestuursorgaan kan een verzoek om overheidsparticipatie afwijzen als:
   a. het bestuursorgaan van oordeel is dat de taak met de overheidsparticipatie niet beter wordt uitgevoerd of de kosten hoger zijn;
   b. als de opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde als bedoeld in paragraaf 2.1.1.1. van de Aanbestedingswet 2012 uitkomt.

10. Indien het bestuursorgaan besluit om overheidsparticipatie toe te passen, kan het bestuursorgaan besluiten het inwonersinitiatief te ondersteunen door middel van:
    a. het (eventueel tijdelijk) ter beschikking stellen van ruimtes of huisvesting;
    b. het beschikbaar stellen van een aanjaagbudget, subsidie of andere financiële middelen;
    c. de inzet van ambtelijke expertise, netwerken of ondersteuning;
    d. andere vormen van ondersteuning.

11. Het bestuursorgaan informeert de indieners van het inwonerinitiatief over het besluit om wel of niet overheidsparticipatie toe te passen en geeft daarbij aan voor welke mate van invloed het bestuursorgaan bij de gekozen vorm van overheidsparticipatie heeft gekozen:
    a. kaders bewaken (toetsen);
    b. de leiding nemen;
    c. mogelijk maken;
    d. aanmoedigen;
    e. niet mee bemoeien;
    f. een combinatie van deze vormen van invloed.

Artikel 13. De uitvoering van overheidsparticipatie

Als het bestuursorgaan het verzoek om overheidsparticipatie toewijst, maakt het met de indiener afspraken over:

a. het proces, het resultaat en de looptijd van de overheidsparticipatie;
b. het budget en de financieringswijze van de overheidsparticipatie;
c. het contact met en de ondersteuning door het bestuursorgaan gedurende het proces van de overheidsparticipatie;
d. de stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de overheidsparticipatie;
e. de evaluatie van de overheidsparticipatie.

Hoofdstuk 5 – Uitdaagrecht

Artikel 14. De toepassing van het uitdaagrecht

1. De gemeente biedt inwoners en maatschappelijke partijen de mogelijkheid een verzoek te doen om de uitvoering van gemeentelijke taken over te nemen. De gemeente kan daarbij op verschillende manieren faciliteren.
2. De gemeente wijst inwoners en maatschappelijke partijen actief op het bestaan van het uitdaagrecht.
3. Een verzoek met betrekking tot het uitdaagrecht wordt bij het college van burgemeester en wethouders ingediend en omvat in ieder geval de volgende onderdelen:
   a. een omschrijving van de gemeentelijke taak die de indiener wil overnemen;
   b. uitleg waarom of hoe de verzoeker deze taak beter en goedkoper kan uitvoeren;
   c. duidelijkheid over de betrokkenheid, kennis of ervaring van de verzoeker;
   d. een indicatie van het draagvlak onder inwoners en belanghebbenden;
   e. een raming van de kosten die aan de uitvoering van de taak zijn verbonden;
   f. een omschrijving van de manier waarop de indiener met de gemeente wil samenwerken of ondersteuning nodig heeft;
   g. inzicht in hoe de verzoeker garant staat voor de kwaliteit en de uitvoering van de taak op de langere termijn.

4. De indiener maakt voor het verzoek gebruik van het door het college vastgestelde formulier.
5. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen.

Artikel 15. Ondersteuning indiener verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Het college zorgt voor ondersteuning van degene die een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht wil indienen of een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht heeft ingediend.

Artikel 16. Beoordeling verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Het college zendt een ingediend verzoek door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.
2. Als de gemeenteraad op het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht moet reageren, bereidt het college, door middel van een raadsvoorstel, de reactie op het verzoek voor.
3. Onverminderd artikel 3, derde lid, wijst het bestuursorgaan een verzoek af als:
   a. het verzoek ziet op een taak of bevoegdheid waarvan de aard zich tegen toepassing van het uitdaagrecht verzet;
   b. het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid;
   c. het verzoek niet voldoet aan de in artikel 14, derde lid, gestelde eisen of indien het de overname van de gemeentelijke taak om andere redenen onwenselijk vindt.

4. Het bestuursorgaan kan een verzoek afwijzen als:
   a. het bestuursorgaan van oordeel is dat de taak met de toepassing van het uitdaagrecht niet beter wordt uitgevoerd of de kosten hoger zijn of de maatschappelijke meerwaarde niet aanwezig is;
   b. de opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde als bedoeld in paragraaf 2.1.1.1 van de Aanbestedingswet 2012 uitkomt.

5. Het bestuursorgaan reageert binnen zes weken op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn met zes weken verdagen.
6. Het bestuursorgaan onderbouwt de reactie op het verzoek.

Artikel 17. Uitvoering taak

1. Als het bestuursorgaan het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht toewijst, maakt het met de indiener afspraken over:
   a. het proces, het resultaat en de looptijd van de uitvoering van de taak;
   b. het budget en de financieringswijze van de uitvoering van de taak;
   c. het contact met het bestuursorgaan gedurende de uitvoering van de taak;
   d. de stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de uitvoering van de taak;
   e. de evaluatie van de uitvoering van de taak.

2. De afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst.

Hoofdstuk 6 – Het Burgerinitiatief

Artikel 18. Ongeldig verzoek
De raad plaatst een burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van zijn vergadering, indien daartoe door een initiatiefgerechtigde een geldig verzoek is ingediend. Ongeldig is het verzoek dat:

a. niet door tenminste honderd initiatiefgerechtigden wordt ondersteund;
b. een onderwerp als bedoeld in artikel 20 lid 2 bevat, of
c. niet voldoet aan de voorwaarden, gesteld in artikel 21.

Artikel 19. Initiatiefgerechtigheid
1. Initiatiefgerechtigd zijn degenen die kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad alsmede inwoners van de gemeente van zestien jaar en ouder, die met uitzondering van hun leeftijd voldoen aan de vereisten voor het kiesrecht voor de leden van de gemeenteraad.
2. Voor de beoordeling of aan de vereisten voor initiatiefgerechtigheid is voldaan, is de toestand op de dag van indiening van het verzoek bepalend.

Artikel 20. Onderwerp burgerinitiatiefvoorstel
1. Een burgerinitiatiefvoorstel mag alleen gaan over onderwerpen die behoren tot de bevoegdheid van de raad.
2. Een burgerinitiatiefvoorstel mag niet gaan over:
    a. een onderwerp dat in strijd is met hogere wetten of regels, of waar de raad geen eigen regels over mag maken;
    b. een onderwerp dat geen algemeen belang betreft;
    c. een vraag over gemeentelijk beleid;
    d. een klacht zoals beschreven in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht;
    e. een bezwaar tegen een besluit van het gemeentebestuur, zoals beschreven in hoofdstuk 7 van de Algemene wet bestuursrecht;
    f. een benoeming van één of meer personen;
    g. een onderwerp dat gaat over de interne gemeentelijke bedrijfsvoering of gemeentelijke arbeidsvoorwaarden;
    h. vaststelling en wijziging van de gemeentelijke begroting;
    i. gemeentelijke belastingen en tarieven;
    j. geldende voorzieningen voor ambtsdragers;
    k. handelingen en gedragingen van collegeleden;
    l. een onderwerp waarover korter dan één jaar voor indiening van het burgerinitiatiefvoorstel door de raad een besluit is genomen.

Artikel 21. Indiening van het verzoek
1. Het verzoek tot plaatsing van een burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van de gemeenteraad wordt gericht aan de voorzitter van de raad en per e-mail ingediend bij de griffie.
2. Het verzoek bevat ten minste:
    a. het onderwerp van het burgerinitiatief, de gevraagde beslissing en een uitleg waarom;
    b. een globale schatting van de kosten voor de gemeente, als die er zijn;
    c. naam, adres, geboortedatum en handtekening van de initiatiefnemer(s), en wie contactpersoon is;
    d. een ondersteuningslijst van minimaal 100 initiatiefgerechtigden, met naam, adres en handtekening.

3. Voor de indiening van het verzoek wordt gebruik gemaakt van een modelformulier.
4. De griffie helpt en adviseert de initiatiefnemer(s) met de (stappen in de) procedure.

Artikel 22. Ontvankelijkheid
1. De voorzitter van de raad laat binnen twee weken aan de initiatiefnemer(s) weten dat het initiatief is ontvangen en of het voldoet aan de in dit hoofdstuk gestelde eisen.
2. Voldoet het initiatief niet (geheel) aan de eisen, dan stelt de voorzitter van de raad de indiener(s) met een schriftelijke onderbouwing daarvan in kennis. De initiatiefnemers krijgen maximaal vier weken de tijd om het initiatiefvoorstel te herstellen.
3. Als de voorzitter bepaalt dat het voorstel niet voldoende is hersteld, dan wordt het voorstel niet ontvankelijk verklaard en niet in behandeling genomen. De voorzitter informeert de indiener(s) en de raad.
4. Als het initiatief wel ontvankelijk is, wordt het meteen naar het presidium gestuurd.

Artikel 23. Procedure

1. Het presidium agendeert het burgerinitiatief met bijbehorende stukken voor de eerstvolgende raadsvergadering.
2. De griffier nodigt de initiatiefnemer(s) uit om het initiatief tijdens de voorbereidende commissievergadering mondeling toe te lichten.
3. De raad besluit over het voorstel, waarbij:
   a. een inhoudelijk besluit over het voorstel wordt genomen, of
   b. wordt besloten om een ander gemeentelijk bestuursorgaan om advies te vragen. In dat geval wordt ook aangegeven wanneer het burgerinitiatief en advies opnieuw door de raad worden behandeld.

4. Nadat de raad over het burgerinitiatiefvoorstel een besluit heeft genomen, wordt dit besluit meegedeeld aan de initiatiefnemer(s) en bekend gemaakt door kennisgeving van het besluit of van de zakelijke inhoud ervan in een huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze.
5. De initiatiefnemers worden bij een aangenomen initiatief geïnformeerd over:
   a. wanneer gestart wordt met de uitvoering;
   b. hoe het raadsbesluit wordt uitgevoerd;
   c. waar meer informatie over de uitvoering kan worden verkregen;
   d. hoe lang de uitvoering duurt.

6. Tegen het besluit van de raad kan bezwaar worden gemaakt.

Hoofdstuk 7 – Omgevingswet

Artikel 24. Omgevingswet

1. De gemeente volgt in haar rol als initiatiefnemer de principes en de regels van de Omgevingswet bij de toepassing van de volgende instrumenten:
   a. de omgevingsvisie;
   b. het programma;
   c. het omgevingsplan en wijzigingen daarvan, wanneer dit nodig is om een door de gemeente geïnitieerde ontwikkeling mogelijk te maken; en
   d. de omgevingsvergunning, wanneer deze nodig is voor een door de gemeente geïnitieerde ontwikkeling

2. Voor buitenplanse omgevingsactiviteiten waarvoor het college het bevoegd gezag is stelt de gemeenteraad een lijst vast met categorieën van gevallen waarvoor participatie verplicht is.

Hoofdstuk 7 – Evaluatie

Artikel 25. Evaluatie

1. De uitvoering van deze verordening wordt eenmaal per raadsperiode geëvalueerd. Het college van burgemeester en wethouders zendt hiertoe aan de gemeenteraad een evaluatieverslag.
2. De gemeenteraad bespreekt het evaluatieverslag.

Hoofdstuk 8 – Slotbepalingen

Artikel 26. Nadere regels

Het college van burgemeester en wethouders kan over participatie nadere regels vaststellen.

Artikel 27. Hardheidsclausule

Het bestuursorgaan kan in bijzondere gevallen afwijken van de bepalingen in deze verordening. Het bestuursorgaan onderbouwt waarom het afwijkt.

Artikel 28. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Participatieverordening gemeente Vaals 2026.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 19 oktober 2026

De voorzitter,

De griffier,